

OPINION | Svensk politik

Aktuella frågor

”Risken är att att 500 miljoner kronor kastas bort på en ny folkräkning.”

12 april 2023 05:35

i Detta är ett debattinlägg. Skribenterna svarar för åsikterna.

Mot bakgrund av kunskapsläget är vi förvånade över att regeringen och Sverigedemokraterna avser att driva igenom att Sverige ska genomföra en folkräkning utifrån nya metoder, skriver Baki Cakici, lektor vid IT-universitetet i Köpenhamn, och Hanna Sjögren biträdande lektor i pedagogik vid Malmö universitet.

Finansminister Elisabeth Svantesson (M) och Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson presenterar ett uppdrag till Skatteverket om att förbättra folkbokföringen i Sverige genom en folkräkning.

Bild: Jonas Ekströmer/TT

Den 30 mars höll finansminister Elisabeth Svantesson (M) och Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson en presskonferens där de presenterade ett uppdrag till Skatteverket om att förbättra folkbokföringen i Sverige genom en folkräkning. Det innebär att regeringen och Sverigedemokraterna satsar 500 miljoner kronor på ett uppdrag som varken är nödvändigt eller möjligt att genomföra.

För det första behöver Sverige inte någon folkräkning.

Sverige är ett av de länder som har bäst koll på sin befolkning genom landets registerbaserade personnummersystem och en pålitlig registrering av nyfödda barn. Regeringen och SD vill särskilt sikta in sig på att räkna människor i utsatta områden, men en folkräkning innebär per definition att hela befolkningen ska räknas, oavsett var de bor.

Fingeravtryck och ansiktsbilder behöver därför samlas in från alla delar av befolkningen, något som gör att människor kan uppleva det som att deras personliga integritet kränks.

De åtgärder som regeringen föreslår för att förbättra folkräkningen, dörrknackning och annan uppsökande verksamhet, missar dessutom målet. De ger inte ett bättre utfall än systemet med personnummer och registrering av nyfödda barn. Istället riskerar regeringen att genom ökad övervakning och kontroll att undergräva människors förtroende för staten och myndigheterna, ett förtroende som är avgörande i en demokrati.

För det andra går det inte genom de metoder som regeringen och SD föreslår att få bättre koll på vilka som bor i Sverige.

Från och med 2021 använder fler europeiska medlemsländer än tidigare registerdata vid folkräkning. Den Europeiska kommissionens avdelning för statistik, Eurostat, har därför konstaterat att användning av registerdata är en mer effektiv metod för folkräkning.

Länder som inte gör folkräkningar genom registerdata (till exempel England,

Irland, Portugal, Ungern och Kroatien) gör nya folkräkningar så träffsäkra som möjligt genom att främst skicka ut enkäter ut till hushållen.

Uppsökande verksamhet med dörrknackning som huvudsaklig metod har visat sig fungera relativt dåligt som tillvägagångssätt för att räkna befolkningen. Det är både dyrt och ineffektivt. Det finns inget som tyder på att sådana metoder skulle ge en bättre bild av den svenska befolkningen, snarare tvärtom. Den typen av data riskerar i värsta fall att ge en sämre bild av befolkningen i Sverige.

En av oss, Baki Cakici, har under flera år ingått i en internationell forskargrupp vid Goldsmithsuniversitetet i London som studerat olika folkräkningsmetoder inom Europeiska unionen. Sverige och övriga nordiska länder anses ur ett jämförande europeiskt perspektiv ha kostnadseffektiva metoder för folkräkning: olika former av registerdata. Mot bakgrund av kunskapsläget är vi förvånade över att regeringen och Sverigedemokraterna avser att driva igenom att Sverige ska genomföra en folkräkning utifrån nya metoder.

För alla med insikt om hur folkräkningar går till i praktiken framstår förslaget som både okunnigt och olyckligt. Regeringen och Sverigedemokraterna bör tänka om och överväga att satsa de 500 miljoner kronorna på politiska förslag som innebär förändringar till det bättre.

SKRIBENTERNA

Baki Cakici, lektor vid IT-universitetet i Köpenhamn

Hanna Sjögren, biträdande lektor i pedagogik vid Malmö universitet

Vill du också skriva på Aktuella frågor? [Så här gör du.](#)

ÄMNEN I ARTIKELN

[Svensk politik](#)

[Opinion](#)

[Aktuella frågor](#)
